

Thuis taal in groepswork

Wat doet dat met mij?

Scholen willen doorgaans de boodschap geven dat ze het belangrijk vinden dat leerlingen Nederlands

leren. We steunen dit streven volmondig. Toch zijn er momenten waarop het Nederlands leren concurrentie krijgt van andere waardevolle doelen.

Ben jij bereid om tijdelijk andere prioriteiten te laten voorgaan?

Het kan voor positieve gevolgen zorgen op vlak van het ontwikkelen, het welzijn en het leren van leerlingen.

Dit filmfragment kan een aanleiding zijn om met een team van begeleiders en leerkrachten na te denken over de zorgen die leerkrachten en scholen hebben bij het toelaten van thuis talen en hoe daar constructief kan mee worden omgegaan.

Doel

- Stilstaan bij de beweegredenen en de gevolgen van het bestraffen of aan banden leggen van thuis taal.
- Nadenken over alternatieven om met thuis talen om te gaan.
- Nagaan wat de meerwaarde kan zijn van thuis taal in de context van het coöperatief leren.
- Zoeken naar hefboomen voor een beter leerrendement.

Voor wie

Voor alle leerkrachten

Tijd

60 tot 90 min

Hoe

Tijdens dit filmfragment laten we onderzoekster K. Jordens aan het woord. Zij ging met enkele Turkstalige leerlingen uit het vijfde leerjaar aan het werk met het inzetten van thuis talen tijdens groepswork. Ze zette activiteiten op waarbij er veel aandacht ging naar interactie en samenwerking.

De leerlingen mochten tijdens deze activiteiten kiezen of ze dit in het Nederlands, Turks of in een mix van talen deden.

Verloop

Stap 1: VRAAG aan IEDEREEN

- Wat zijn uw grootste zorgen als je thustalen toelaat in de klas of op de school?

Voor de coach

 Noteer de verschillende zorgen.

Tijdens de sessie heb je deze zorgen nodig. We grijpen ernaar terug en weerleggen of verduidelijken ze.

Stap 2: FILM BEKIJKEN in delen en BESPREEK in DUO

Maak tweetallen. Bekijk het filmfragment via deze vragen:

A. Deel 1 Bekijk het filmfragment van het begin tot 00:53

- Wie herkent het gevoel van controleverlies?
- Wat doet dat met jou?
- Wat kan je doen om ervoor te zorgen dat het gevoel van controleverlies tot zijn reële proporties wordt herleid?

B. Deel 1 Bespreek de antwoorden in groep.

Voor de coach

 Noteer en vergelijk de verschillende bevindingen.

Geef het deel rond 'Hoe krijg je controleverlies terug tot reële proporties?' de nodige aandacht.

Verwerk de reacties via deze richtvragen.

- Wat is jouw reële behoefte achter het gevoel van controleverlies?
- Wat is het worst case scenario?
- Wat is het best case scenario?
- Wat gebeurt als je jouw streven naar controle viert/laat varen?

A. Deel 2 Bekijk het filmfragment van 00:53 tot 01:48 (de tips).

- Wat zorgt ervoor dat we het gevoel hebben dat leerlingen niet taakgericht bezig zijn?
- Wanneer merk je dit bij jezelf op?

B. Deel 2 Bespreek de antwoorden in groep.

Voor de coach

Bespreek de verschillende bevindingen.

De kans is groot dat het gevoel van controleverlies bij leerkrachten zich ook op andere momenten voordoet. Deze reactie staat vaak helemaal los van taalgebruik (bv. losse momenten, groepswerk,...).

Leg de percepties van leerkrachten bloot.

Het gevoel van controleverlies wordt bij sommige leerkrachten verstrekt door het taalgebruik van de leerlingen. Dit zegt vooral iets over de leerkracht en het vertrouwen dat een leerkracht heeft in zijn/haar leerlingen. De taal van de leerlingen is helemaal niet zo bepalend. Meer informatie kan je vinden in [‘Rol van de leerkracht’](#).

Informeer je deelnemers met wetenschappelijke bronnen.

Je kunt je hiervoor baseren op de bevindingen vanuit onderzoek in het luik [‘Rol van de leerkracht’](#).

Vraag aan de deelnemers het volgende:

- Van alle beurten die leerlingen nemen (met gebruik van thuistaal) hoeveel percentage denk je dat dit beslaat?

Vanuit een ander onderzoek stelde Kirsten Rosiers vast dat 72% van de beurten die leerlingen nemen in thuistaal m.b.t. de taak 72% beslaat.

Stap 3: BESPREEK in DUO

- Waar kiezen jullie voor?
 - o Thuistaal verbieden, bannen?
 - o Thuistaal negeren? We zeggen er niks over en doen alsof het er niet is?
 - o Thuistaal toelaten?
 - o Altijd en overal?
 - o Op bepaalde momenten?
 - o Of mits afspraken? Zo ja welke?

Stap 4: BESPREEK in GROEP

Bespreek de verschillende bevindingen.

Belangrijk (en soms moeilijk) hierbij is om alle antwoorden te laten zijn. Met andere woorden uitstel van oordeel is hier de boodschap. Het is wel de bedoeling om de gevolgen van een bepaalde keuze te verduidelijken. Uiteraard streven wij er doorlopend naar om constructief met thuistalen aan de slag te gaan. Eventueel kan je hier de begeleidingsfiche [‘Continuüm van een groeiproces’](#) kort bespreken.

Stap 5: FILM BEKUKEN met de hele GROEP

A. Deel 3 Bekijk het filmfragment van 01:48 (tips) tot het einde.

K. Jordens geeft enkele tips rond omgaan met thuistalen.

- Welke tips geeft ze aan?
- Aan welke denk je eventueel zelf nog?

B. Deel I Bespreek de antwoorden in groep.

Voor de coach

Noteer de verschillende antwoorden en vul aan.

- Algemeen rond afspraken maken:
 - o Hoe maken we hanteerbare afspraken?
 - o Afspraken werken maar bij de gratie van iedereen die ze opmaakt en hanteert. Betrek dus je leerlingen.
- Waar, wanneer en hoe mag thuistaal gebruikt worden?
 - o Klas, speelplaats, losse momenten, ter ondersteuning van..., refter, uitstap,...
 - o Begin om het veilig te houden met een beperkt aantal situaties. Kijk wat dit geeft en evolueer zo stapsgewijs naar een evenwichtig geheel.
(ter informatie: [een inspirerende visietekst](#))
- Hoe gaan we om met de verhouding thuistaal – gemeenschappelijke taal? (werken aan attitude)
 - o Wat doen we als er iemand bijkomt die de taal niet beheerst?
(ter informatie: [Geef me de vijf!](#))

Stap 6: AFSLUITEND

- Neem het '[Continuüm voor een groeiproces](#)' er terug bij.
 - o Waar zou je jezelf plaatsen?
 - o Waar zou je jouw school plaatsen?
 - o Welke collega staat volgens jou al ver?
- Waar zou je graag naartoe evolueren?

Materiaal

Film 'Thuistaal in groepswork', enkele flappen of een bord, stiften, begeleidingsfiche '[Continuüm voor een groeiproces](#)'.

Bronnen

Mattheeuws, K., Verley, V. Steunpunt Diversiteit & Leren in het kader van het Validivproject.